

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาเหล่า อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 26 คน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. การอภิปรายผล

1. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ผู้วิจัยได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ หรือความสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ	<ul style="list-style-type: none"> ● พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ เช่น เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย เป็นรากฐานและมรดกทางวัฒนธรรมไทย เป็นศูนย์รวมจิตใจและเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย
2. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ปลงอายุสังขาร จนถึงสังเวชนียสถาน หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> ● สรุปพุทธประวัติ (ทบทวน) <ul style="list-style-type: none"> - ปลงอายุสังขาร - ปิณฑิมสาวก - ปรินิพพาน - การถวายพระเพลิง - แจกพระบรมสารีริกธาตุ - สังเวชนียสถาน 4
3. เห็นคุณค่าและประพาศิตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาคก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> ● พุทธสาวก พุทธสาวิกา <ul style="list-style-type: none"> - พระชาระ ● ชาคก <ul style="list-style-type: none"> - ทีฆิติโกสลชาคก - สัพพทาฐิชาคก ● ศาสนิกชนตัวอย่าง <ul style="list-style-type: none"> - พ่อขุนรามคำแหงมหาราช - สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส
4. วิเคราะห์ความสำคัญและเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> ● พระรัตนตรัย <ul style="list-style-type: none"> : ศรัทธา 4 - พระพุทธ : พุทธกิจ 4 - พระธรรม
	<ul style="list-style-type: none"> : อริยสัจ 4 : หลักกรรม - พระสงฆ์

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<ul style="list-style-type: none"> ● ไตรสิกขา <ul style="list-style-type: none"> - ศีล สมาธิ ปัญญา ● โอภาท 3 <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ทำชั่ว <ul style="list-style-type: none"> : เบญจศีล : อบายมุข 6 : อกุศลมูล 3 : ทำความดี : เบญจธรรม : กุศลมูล 3 : พละ 4 : การละ 6 : กัตถุญกตเวทิต่อพระมหากษัตริย์ : มงคล 38 <ul style="list-style-type: none"> > มีวินัย > การงานไม่มีโทษ > ไม่ประมาทในธรรม - ทำจิตให้บริสุทธิ์ (บริหารจิตและเจริญปัญญา) ● พุทธศาสนสุภาษิต <ul style="list-style-type: none"> - สัจเจน กิตติ ปุโปปติ <ul style="list-style-type: none"> คนจะได้เกียรติด้วยสัจจะ - ยถาวาที ตถาการี <ul style="list-style-type: none"> พูดเช่นไร ทำเช่นนั้น
5. ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในประเทศตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> ● ตัวอย่างการทำความดีของบุคคลในประเทศ
6. เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหารจิต เจริญปัญญา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> ● สวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย และแผ่เมตตา <ul style="list-style-type: none"> - รู้ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา - รู้วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญา - ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<ul style="list-style-type: none"> - ฝึกการกำหนดรู้ ความรู้สึก เมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัส สิ่งที่มากระทบใจ รับรู้ธรรมารมณ์ - ฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
7. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือ เพื่อแก้ปัญหาอบายมุขและสิ่งเสพติด	<ul style="list-style-type: none"> ● หลักธรรม: อริยสัจ 4 หลักกรรม ● โอวาท 3: เบญจศีล-เบญจธรรม อบายมุข 6 อกุศลมูล 3 กุศลมูล 3
8. อธิบายหลักธรรมสำคัญของศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป	<ul style="list-style-type: none"> ● หลักธรรมสำคัญของศาสนาต่าง ๆ - พระพุทธศาสนา: อริยสัจ 4 โอวาท 3 ฯลฯ - ศาสนาอิสลาม: หลักศรัทธา หลักปฏิบัติ หลักจริยธรรม - คริสต์ศาสนา : บัญญัติ 10 ประการ
9. อธิบายลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาอื่น ๆ และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมเมื่อต้องเข้าร่วมพิธี	<ul style="list-style-type: none"> ● ศาสนพิธีของศาสนาต่าง ๆ - พระพุทธศาสนา <ul style="list-style-type: none"> : ศาสนพิธีที่เป็นพุทธบัญญัติ เช่น บรรพชา อุปสมบท : ศาสนพิธีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น ทำบุญพิธีเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา - ศาสนาอิสลาม เช่น การละหมาด การถือศีลอด การบำเพ็ญฮัจญ์ ฯลฯ
	<ul style="list-style-type: none"> ● ศาสนพิธีของศาสนาต่าง ๆ - พระพุทธศาสนา <ul style="list-style-type: none"> : ศาสนพิธีที่เป็นพุทธบัญญัติ เช่น บรรพชา อุปสมบท : ศาสนพิธีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น ทำบุญพิธีเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา - ศาสนาอิสลาม เช่น การละหมาด การถือศีลอด การบำเพ็ญฮัจญ์ ฯลฯ - คริสต์ศาสนา เช่น ศีลล้างบาป ศีลอภัยบาป ศีลกำลัง ศีลมหาสนิท ฯลฯ - ศาสนาฮินดู เช่น พิธีสราถ์ พิธีบูชาเทวดา

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ครอบงำและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา
พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อธิบายความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ในศาสนสถาน และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ● ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด เช่น เขตพุทธาวาส สังฆาวาส ● การปฏิบัติตนที่เหมาะสมภายในวัด
2. มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> ● มรรยาทของศาสนิกชน <ul style="list-style-type: none"> - การถวายของแก่พระภิกษุ - การปฏิบัติตนในขณะที่ฟังธรรม - การปฏิบัติตนตามแนวทางของพุทธศาสนิกชน เพื่อประโยชน์ต่อศาสนา
3. อธิบายประโยชน์ของการเข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> ● ทบพวนการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร ● พิธีทอดผ้าป่า ● พิธีทอดกฐิน ● ระเบียบพิธีในการทำบุญงานอวมงคล
	<ul style="list-style-type: none"> ● การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ ● ประโยชน์ของการเข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา
4. แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ	<ul style="list-style-type: none"> ● การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ <ul style="list-style-type: none"> - ขึ้นเตรียมการ - ขึ้นพิธีการ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐานที่ ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยม ที่ดีงาม และ
 ชำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย
 และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของครอบครัวและชุมชน เช่น <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายจราจร - กฎหมายยาเสพติดให้โทษ - กฎหมายทะเบียนราษฎร - เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. ● ประโยชน์ของการปฏิบัติตนหรือเคารพกฎหมายดังกล่าว
2. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา และธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม	<ul style="list-style-type: none"> ● ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม ● การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทย ● แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย
3. แสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ	<ul style="list-style-type: none"> ● ความหมายและความสำคัญของกิริยามารยาทไทย
	<ul style="list-style-type: none"> ● มารยาทไทยและมารยาทสังคม เช่น การแสดงความเคารพ การขึ้น การเดิน การนั่ง การนอน การรับของ ส่งของ การรับประทานอาหาร การแสดงกิริยาอาการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด
4. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย	<ul style="list-style-type: none"> ● ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม ● ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่างๆ ในสังคมไทย ● แนวทางการรักษาวัฒนธรรม
5. ติดตามข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ● แหล่งข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ เช่น จากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แหล่งข่าวต่างๆ จากจดหมายเหตุ สถานการณ์จริงหรือจดหมายเหตุ ● ประโยชน์จากการติดตามข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ● หลักการเลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่อที่ไร้พรมแดน

มาตรฐานที่ ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. เปรียบเทียบบทบาท หน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล	<ul style="list-style-type: none"> ● บทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล
2. มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและ ประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● กิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น และประเทศ
3. อภิปรายบทบาท ความสำคัญใน การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบ ประชาธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> ● การมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ระเบียบ กติกา การเลือกตั้ง
	<ul style="list-style-type: none"> ● สอดส่องดูแลผู้มีพฤติกรรมกระทำผิด การ เลือกตั้ง และแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ● ตรวจสอบคุณสมบัติ ● การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบ ประชาธิปไตย

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐานที่ ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค
การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจ
หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มี ความรับผิดชอบต่อ	<ul style="list-style-type: none"> ● บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ เช่น คำนึงถึง สิ่งแวดล้อม มีจรรยาบรรณความรับผิดชอบต่อสังคม วางแผนก่อนเริ่มลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลด ความผิดพลาดและการสูญเสีย ฯลฯ ● ทักษะคติในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ● ประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
2. อธิบายบทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน	<ul style="list-style-type: none"> ● คุณสมบัติของผู้บริโภคที่ดี ● พฤติกรรมของผู้บริโภคที่บกพร่อง ● คุณค่าและประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทันที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
3. บอกวิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> ● ความหมายและความจำเป็นของทรัพยากร ● หลักการและวิธีใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ลดการสูญเสียทุกประเภท) ● วิธีการสร้างจิตสำนึกให้คนในชาติรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด
	<ul style="list-style-type: none"> ● วางแผนการใช้ทรัพยากร โดยประยุกต์เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและประเทศชาติและทันกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

มาตรฐานที่ ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล	<ul style="list-style-type: none"> ● ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาลที่มีต่อระบบเศรษฐกิจอย่างสังเขป เช่น การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ รายได้และรายจ่าย การออมกับธนาคาร การลงทุน ● แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของหน่วยเศรษฐกิจ ● ภาษีและหน่วยงานที่จัดเก็บภาษี ● สิทธิของผู้บริโภคและสิทธิของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย ● การหารายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และรัฐบาล

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐานที่ ๕.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาวิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (แผนที่ภาพถ่ายชนิดต่าง ๆ) ระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคมของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (แผนที่ภาพถ่ายชนิดต่าง ๆ) ที่แสดงลักษณะทางกายภาพของประเทศ
2. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของประเทศ เช่น อุทกภัย แผ่นดินไหว วาตภัย ● ภูมิลักษณะที่มีต่อภูมิสังคมของประเทศไทย

มาตรฐานที่ ๕.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมในประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมในประเทศไทย ● ความสัมพันธ์และผลกระทบ
2. อธิบายการแปลงสภาพธรรมชาติในประเทศไทย จากอดีตถึงปัจจุบันและผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้น	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนหรือตัดแปลงสภาพธรรมชาติในประเทศ จากอดีตถึงปัจจุบัน และผลที่เกิดขึ้น (ประชากร เศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และวัฒนธรรม)
3. จัดทำแผนการใช้ทรัพยากรในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● แนวทางการใช้ทรัพยากรของคนในชุมชนให้ใช้ได้ยาวนานขึ้น โดยมีจิตสำนึก รู้คุณค่าของทรัพยากร ● แผนอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนหรือแผนอนุรักษ์

ขั้นที่ 2 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

ส 16101 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 80 ชั่วโมง

ศึกษา ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ สรูปพุทธประวัติ ตั้งแต่บรรลุนิพพานจนถึงประกาศธรรม หรือประวัติศาสตร์ชาติตนนับถือ หรือปฏิบัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง แสดงความเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต สวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติ มีสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ หรือปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี วิเคราะห์สิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับตามกฎหมาย

ศึกษา วิเคราะห์ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนในท้องถิ่น เสนอวิธีการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อำนาจอธิปไตย ความสำคัญของระบอบประชาธิปไตย บทบาทหน้าที่ของพลเมืองในกระบวนการเลือกตั้ง ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ ทักษะคิดในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คุณสมบัติของผู้บริโภคที่ดี การวางแผนการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ ภาษีและหน่วยงานที่จัดเก็บภาษี สิทธิของผู้บริโภค สิทธิของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย การรวมกลุ่มเชิงเศรษฐกิจ หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่แสดงลักษณะทางกายภาพของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ผลที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนหรือคัดแปลงสภาพธรรมชาติ และแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ สามารถดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

รหัสตัวชี้วัด

ส 1.1 ป. 6/1, ป. 6/2, ป. 6/3, ป. 6/4, ป. 6/5, ป. 6/6, ป. 6/7

ส 1.2 ป. 6/1, ป. 6/2, ป. 6/3

ส 2.1 ป. 6/1, ป. 6/2, ป. 6/3, ป. 6/4

ส 2.2 ป. 6/1, ป. 6/2, ป. 6/3

ส 3.1 ป. 6/1, ป. 6/2, ป. 6/3

ส 3.2 ป. 6/1, ป. 6/2

ส 5.1 ป. 6/1, ป. 6/2, ป. 6/3

ส 5.2 ป. 6/1, ป. 6/2, ป. 6/3

รวมทั้งหมด 28 ตัวชี้วัด

หมายเหตุ ให้นำสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์จัดทำเป็นหลักสูตร แยกเป็นรายวิชาต่างหาก
จากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นที่ 3 ศึกษาโครงสร้างรายวิชา ส 16101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างรายวิชา ส 16101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 80 ชั่วโมง

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ /ความคิด รวบยอด	เวลา (ชม.)	น้ำหนัก คะแนน
	ศาสนากับการดำรงชีวิต			30	25
1.	ศาสนาต่าง ๆ	ส 1.1 ป.6/1, ป.6/2	ศาสนาทุกศาสนามีความสำคัญต่อผู้ที่นับถือ ประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เพราะคนไทยส่วนใหญ่นับถือ การศึกษา ประวัติศาสตร์ จะช่วย ทำให้ศาสนิกชน เกิดความศรัทธาในศาสนา	10	10
2.	หลักธรรมนำความสุข	ส 1.1 ป.6/4, ป.6/7	หลักธรรมคำสอนของแต่ละศาสนามีความสำคัญและมีประโยชน์ ผู้ที่นับถือควรศึกษาให้เข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	10	10
3.	ศาสนพิธีน่ารู้	ส 1.1 ป.6/7, ส 1.2 ป.6/3	ศาสนพิธีหรือ พิธีกรรมทางศาสนา มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะให้ศาสนิกชนใช้ยึดถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างเดียวกันและเพื่อสืบทอดศาสนาต่อไป	10	5

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างรายวิชา ส 16101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 80 ชั่วโมง (ต่อ)

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิด รวบยอด	เวลา (ชม.)	น้ำหนัก คะแนน
	หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคม			20	20
4.	กฎหมายกับชีวิต	ส 2.1 ป.6/1	กฎหมายเป็น ข้อบังคับให้สมาชิก ในสังคมปฏิบัติ เพื่อให้อยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุข	5	4
5.	วัฒนธรรมกับการ เปลี่ยนแปลง	ส 2.1 ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4	วัฒนธรรมเป็น แบบแผนในการ ดำเนินชีวิตของคนใน สังคม วัฒนธรรมใน แต่ละท้องถิ่นมีความ แตกต่างกันและมีการ เปลี่ยนแปลงไปตาม กาลเวลา ดังนั้น เรา ควรอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย	4	3
6.	ข้อมูลข่าวสารและ เหตุการณ์	ส 2.1 ป.6/5	การรับฟังข่าวและ เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ จะช่วยให้เราทราบ ความเป็นไปและ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รอบตัวเรา ตรงตาม ความเป็นจริงได้	3	3

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างรายวิชา ส 16101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 80 ชั่วโมง (ต่อ)

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ / ความคิด รวบยอด	เวลา (ชม.)	น้ำหนัก คะแนน
7.	ประชาธิปไตย	ส 2.2 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3	การเรียนรู้เกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและรัฐบาล ทำ ให้เกิดความเข้าใจอย่าง ถูกต้อง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริม ประชาธิปไตยและการ เลือกตั้งเป็น สิ่งที่เรา ควรเรียนรู้และเข้าร่วม ปฏิบัติ	8	10
	เศรษฐศาสตร์			10	10
8.	ผู้ผลิตและผู้บริโภค	ส 3.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3	การเรียนรู้เกี่ยวกับ เรื่องผู้ผลิต ผู้บริโภค และการใช้ทรัพยากร ทำให้เกิดความเข้าใจ และสามารถดำเนินชีวิต ได้อย่างเหมาะสม	5	5
9.	ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ	ส 3.2 ป.6/1, ป.6/2	การเรียนรู้เกี่ยวกับ ระบบเศรษฐกิจ หน่วย เศรษฐกิจความสัมพันธ์ ทางเศรษฐกิจ ภาษี สิทธิ ผู้บริโภคและผู้ใช้ แรงงาน และการ รวมกลุ่มเชิงเศรษฐกิจ	5	5

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างรายวิชา ส 16101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 80 ชั่วโมง (ต่อ)

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา (ชม.)	น้ำหนักคะแนน
			ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม		
	ภูมิศาสตร์			20	15
10.	ลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย	ส 5.1 ป.6/1, ป.6/2	ประเทศไทยในแต่ละท้องถิ่น มีความแตกต่างกัน ทั้งลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นเราจึงควรศึกษาเพื่อจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย	12	10
11.	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	ส 5.2 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3	ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดคุ้มค่ามากที่สุด และมีจิตสำนึกในการใช้	8	5

ขั้นที่ 4 จัดทำตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เพื่อหาความสอดคล้องกันระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ ดังนี้

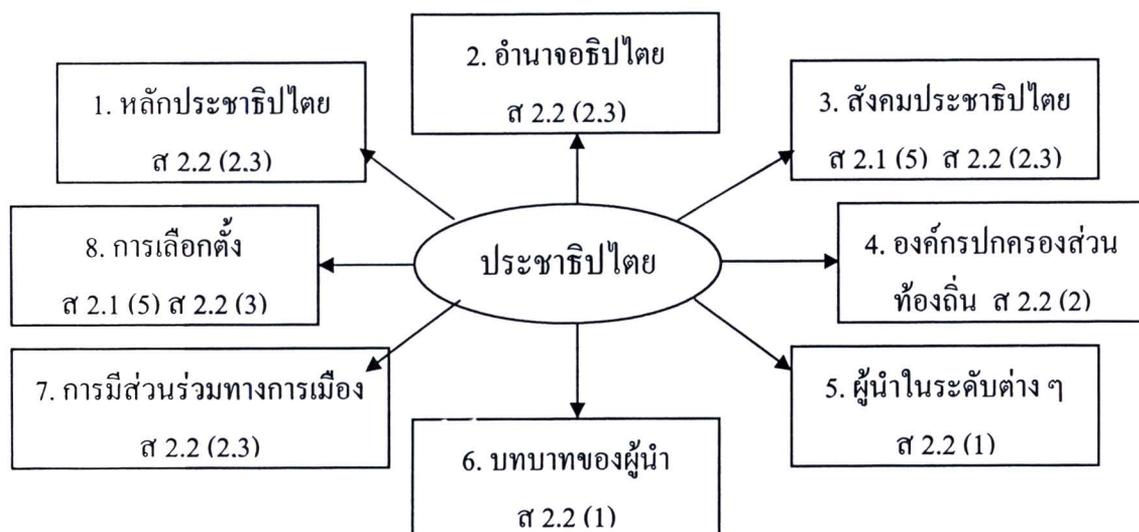
ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และ
สาระการเรียนรู้ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข	1. ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน	1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น 1.1 กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก 1.2 กฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนราษฎร์ 1.3 กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ 2. ประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามกฎหมาย
	2. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา และธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม	3. เรียนรู้วัฒนธรรม 3.1 ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม 3.2 การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม
	3. แสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสมถูกกาลเทศะ	4. มารยาทไทย 5. การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
	4. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย	3.3 ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนในสังคมไทย 3.4 แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย
	5. ติดตามข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารในการเรียนรู้ได้เหมาะสม	6. ข่าวและเหตุการณ์ 6.1 แหล่งข่าวและเหตุการณ์ 6.2 ประโยชน์จากการติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ 6.3 การปฏิบัติตนเมื่อได้รับฟังข่าวและเหตุการณ์

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระ
การเรียนรู้ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจ ระบบการเมือง การปกครองในสังคม ปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่ง การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	1. เปรียบเทียบบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล	1. บทบาท หน้าที่ ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล
	2. มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริม ประชาธิปไตย ในท้องถิ่นและประเทศ	2. กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม ประชาธิปไตย ในท้องถิ่นและ ประเทศ
	3. อภิปรายบทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิ ออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบ ประชาธิปไตย	3. การมีส่วนในการออกกฎหมาย ระเบียบ กติกา การเลือกตั้ง 4. สอดส่องดูแลผู้มีพฤติกรรมการ กระทำผิดการเลือกตั้ง และแจ้งต่อ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ 5. ตรวจสอบคุณสมบัติ 6. การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตาม ระบอบประชาธิปไตย

ขั้นที่ 5 จัดทำผังมโนทัศน์ เรื่อง ประชาธิปไตย สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม
และการดำเนินชีวิตในสังคม ดังนี้

ภาพที่ 14 ผังมโนทัศน์ เรื่อง ประชาธิปไตย

ขั้นที่ 6 กำหนดโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่	หน่วยการเรียนรู้ย่อย	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชม.)	น้ำหนักคะแนน
1	หลักประชาธิปไตย	ส 2.2 ป. 6/2, ป.6/3	ระบอบประชาธิปไตย จะต้องประกอบด้วยหลักการสำคัญคือ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หลักความเสมอภาค หลักสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ หลักภราดรภาพ หลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรม หลักการใช้เหตุผล และหลักเสียงข้างมาก แต่ไม่ละเลยเสียงส่วนน้อย	1	2
2	อำนาจอธิปไตย	ส 2.2 ป. 6/2, ป.6/3	อำนาจอธิปไตย เป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศถือเป็นอำนาจของประชาชนที่มอบให้รัฐ ไปเพื่อทำการปกครองประเทศ อำนาจอธิปไตยนำไปใช้ได้ 3 ทาง คือ อำนาจนิตินบัญญัติ อำนาจบริหาร และ อำนาจตุลาการ	1	1
3	สังคมประชาธิปไตย	ส 2.1 ป. 6/5 ส 2.2 ป. 6/2, ป.6/3	สังคมประชาธิปไตย เป็นสังคมที่ได้รับสิทธิเสรีภาพในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้กฎเกณฑ์ของกฎหมาย เมื่อทุกคนรู้สิทธิเสรีภาพของตนแล้ว ถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพ และต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น	1	1

ตารางที่ 3 แสดงโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ต่อ)

ที่	หน่วยการเรียนรู้ย่อย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชม.)	น้ำหนักคะแนน
4	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ส.2.2 ป. 6/2	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์กรที่ทำหน้าที่บริหารงานในแต่ละท้องถิ่น มีผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนในท้องถิ่น เป็น ผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานอย่างอิสระในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารการเงินหรือการคลัง และ กำหนดนโยบายของตนเอง รวมทั้ง มีหน้าที่ดำเนินกิจการภายในกรอบที่กฎหมายบัญญัติไว้	1	2
5	ผู้นำในระดับต่างๆ	ส.2.2 ป. 6/1	ผู้นำมีหลายระดับ ผู้นำแต่ละระดับ มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน และผู้นำที่ดี คือผู้ที่สามารถทำให้สมาชิกในกลุ่ม สังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ เป็นต้น อยู่ร่วมกันหรือช่วยกันทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้	1	1
6	บทบาทของผู้นำ	ส.2.2 ป. 6/1	ผู้นำในสังคมมีที่มาแตกต่างกัน และต่างมีหน้าที่แตกต่างกัน ผู้นำบางคนเป็นผู้นำตามตำแหน่ง แต่ผู้นำบางคนเป็นผู้นำที่เราเลือกตั้งให้มา ดำรงตำแหน่ง การเลือกตั้งผู้นำต้องพิจารณาเลือกบุคคลที่เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถที่จะมาทำหน้าที่ได้อย่างดี	1	1
7	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ส.2.2 ป. 6/2, ป.6/3	กิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริม ประชาธิปไตยและการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่เราควรเรียนรู้ และควรเข้าร่วมปฏิบัติ	1	1
8	การเลือกตั้ง	ส.2.1 ป. 6/5 ส.2.2 ป. 6/3	การเลือกตั้ง เป็นการคัดเลือกบุคคลที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้แทนประชาชน ซึ่งถือเป็นกระบวนการสำคัญของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสิทธิเสรีภาพของประชาชนทุกคน	1	1

ขั้นที่ 7 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 4 แสดงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT

ลำดับ ที่	แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	สื่อและ แหล่งการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	หลัก ประชาธิปไตย	ส 2.2 ป. 6/2 ป. 6/3	ระบอบประชาธิปไตย จะต้องประกอบด้วย หลัก อำนาจอธิปไตยเป็นของ ปวงชน หลักความเสมอ ภาค หลักสิทธิเสรีภาพและ หน้าที่ หลักภราดรภาพ หลักกฎหมายหรือหลักนิติ ธรรม หลักการใช้เหตุผล และหลักเสียงข้างมาก แต่ ไม่ละเลยเสียงส่วนน้อย	ขั้นที่ 1 แสดงบทบาท สมมติ ขั้นที่ 2 วิเคราะห์จุดดี จุดด้อยของผู้นำ ขั้นที่ 3 สรุปลงเป็น ความคิดรวบยอด ขั้นที่ 4 ศึกษาใบความรู้ และใบกิจกรรม ขั้นที่ 5 ปฏิบัติกิจกรรม กลุ่มร่วมกัน ขั้นที่ 6 นำเสนอโดย แสดงบทบาท สมมติ	1. ตรวจผลงาน 2. สังเกต พฤติกรรม	1. หนังสือเรียน กลุ่มสาระสังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป.6 2. ใบความรู้ที่ 1 3. ใบกิจกรรมที่ 1 4. ใบงานที่ 1 5. เนื้อหาสำหรับ การแสดงบทบาท สมมติ	1

ตารางที่ 4 แสดงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT (ต่อ)

ลำดับ ที่	แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	สื่อและ แหล่งการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
2.	อำนาจอธิปไตย	ส 2.2 ป. 6/2 ป. 6/3	อำนาจอธิปไตย หมายถึง อำนาจสูงสุดใน การปกครองประเทศ ถือเป็น เป็นอำนาจของประชาชน ที่มอบให้รัฐไปเพื่อทำการ ปกครองประเทศ อำนาจ อธิปไตยนำไปใช้ได้ 3 ทาง คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจ ตุลาการ	<p>ขั้นที่ 7 ครูสรุปเชื่อมโยง ความรู้</p> <p>ขั้นที่ 8 อภิปรายสรุปโดย ใช้ผังมโนทัศน์</p> <p>ขั้นที่ 1 เล่นทานเรื่อง เผ่าพันธุ์มนุษย์</p> <p>ขั้นที่ 2 อภิปรายแสดง ความคิดเห็น</p> <p>ขั้นที่ 3 เล่นเกมหมวกแห่ง อำนาจ</p> <p>ขั้นที่ 4 อภิปรายสรุป ร่วมกัน</p> <p>ขั้นที่ 5 ศึกษาใบความรู้ และใบกิจกรรม</p> <p>ขั้นที่ 6 นำเสนอหน้าชั้น เรียน</p>	<p>1. ตรวจผลงาน</p> <p>2. สังเกต พฤติกรรม</p>	<p>1. หนังสือเรียน กลุ่มสาระสังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป. 6</p> <p>2. นิทานเรื่อง “เผ่าพันธุ์ มนุษย์”</p> <p>3. หมวกสี่แดง สี่เหลือง สี่เขียว</p> <p>4. เกมหมวก แห่งอำนาจ</p>	1

ตารางที่ 4 แสดงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT (ต่อ)

ลำดับ ที่	แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	สื่อและ แหล่งการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
3.	สังคม ประชาธิปไตย	ส 2.1 ป. 6/5 ส 2.2 ป. 6/2	สังคมประชาธิปไตย หมายถึง สังคมที่ได้รับ สิทธิเสรีภาพในการ ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้กฎเกณฑ์ของ กฎหมาย เมื่อ ทุกคนรู้ สิทธิเสรีภาพของตนแล้ว ถือเป็นหน้าที่ต้องปฏิบัติ ต่อผู้อื่นด้วยความเคารพ และต้องไม่ไปละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น	<p>ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ความ ถูกต้อง</p> <p>ขั้นที่ 8 อภิปราย สรุปโดยใช้ ผังมโนทัศน์</p> <p>ขั้นที่ 1 ครูอ่านข่าวให้ นักเรียนฟัง</p> <p>ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข่าว แสดงความ คิดเห็น</p> <p>ขั้นที่ 3 แสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ สิทธิและเสรีภาพ</p> <p>ขั้นที่ 4 ศึกษาใบความรู้ และใบกิจกรรม</p>	<p>1. ตรวจสอบผลงาน</p> <p>2. สังเกต พฤติกรรม</p>	<p>1. หนังสือเรียน กลุ่มสาระสังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป.6</p> <p>2. นิทานเรื่อง “สังคมพัฒนา ประชาธิปไตย”</p> <p>3. บัตรคำและ บัตรภาพเกี่ยวกับ สิทธิ เสรีภาพ</p>	1

ตารางที่ 4 แสดงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT (ต่อ)

ลำดับ ที่	แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	สื่อและ แหล่งการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
4.	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ส 2.2 ป. 6/2	กิจกรรมต่าง ๆ ที่ ส่งเสริมประชาธิปไตย และการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ เราควรเรียนรู้ และควร เข้าร่วมปฏิบัติ	<p>ขั้นที่ 5 ปฏิบัติกิจกรรม กลุ่มร่วมกัน</p> <p>ขั้นที่ 6 นำเสนอหน้าชั้น เรียน</p> <p>ขั้นที่ 7 ครูสรุปเชิงมโน ความรู้</p> <p>ขั้นที่ 8 อภิปรายสรุปโดย ใช้นิทาน</p> <p>ขั้นที่ 1 สันทนาการถึงปัญหา ที่พบในชุมชน</p> <p>ขั้นที่ 2 จำลองชุมชนโดย ใช้แผนภาพต้นไม้</p> <p>ขั้นที่ 3 ระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหา ในชุมชน</p>	<p>1. ตรวจ ผลงาน</p> <p>2. สังเกต พฤติกรรม</p>	<p>1. หนังสือสื่อเรียน กลุ่มสาระสังคม ศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้น ป. 6</p> <p>2. แผนภูมิ โครงร่างต้นไม้</p>	1

ตารางที่ 4 แสดงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT (ต่อ)

ลำดับ ที่	แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	สื่อและ แหล่งการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
				<p>ขั้นที่ 4 จัดลำดับ ความสำคัญของ ปัญหา</p> <p>ขั้นที่ 5 ปฏิบัติกิจกรรม กลุ่มร่วมกัน</p> <p>ขั้นที่ 6 นำเสนอโดยใช้ ใบไม้สีเขียว</p> <p>ขั้นที่ 7 สรุปความรู้โดยใช้ ใบความรู้และ ใบกิจกรรม</p> <p>ขั้นที่ 8 อภิปรายสรุป ร่วมกัน</p>		<p>3. ใบไม้สีน้ำตาล และสีเขียวเท่า จำนวนนักเรียน</p> <p>4. ใบความรู้ที่ 4</p> <p>5. ใบกิจกรรมที่ 4</p> <p>6. ใบงานที่ 4</p> <p>7. กรรไกรและ กาวหรือกระดาษ กาว</p>	

ตารางที่ 4 แสดงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT (ต่อ)

ลำดับ ที่	แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	สื่อและ แหล่งการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
5.	ผู้นำในระดับต่างๆ	ส 2.2 ป. 6/1	ผู้นำมีหลายระดับ ผู้นำแต่ละระดับมีบทบาท หน้าที่แตกต่างกัน และ ผู้นำที่ดีคือ ผู้ที่สามารถทำ ให้สมาชิกในกลุ่มสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ เป็น ต้น อยู่ร่วมกันหรือ ช่วยกันทำงาน ให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายที่วางไว้	ขั้นที่ 1 แจกบัตรคำชื่อ สถานภาพบุคคล ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สถานภาพ ของบุคคล ขั้นที่ 3 จัดกลุ่มตาม สถานภาพบุคคล ขั้นที่ 4 ศึกษาใบความรู้ และใบกิจกรรม ขั้นที่ 5 ปฏิบัติกิจกรรม กลุ่มร่วมกัน ขั้นที่ 6 นำเสนอหน้าชั้น เรียน ขั้นที่ 7 ร่วมกันวิเคราะห์ ความถูกต้อง ขั้นที่ 8 อภิปรายสรุป ร่วมกัน	1. ตรวจสอบผลงาน 2. สังเกต พฤติกรรม	1. หนังสือเรียน กลุ่มสาระสังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป.6 2. บัตรคำชื่อ สถานภาพบุคคล ในระดับต่างๆ 3. ใบความรู้ที่ 5 4. ใบกิจกรรมที่ 5 5. ใบงานที่ 5	1

ตารางที่ 4 แสดงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT (ต่อ)

ลำดับ ที่	แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	สื่อและ แหล่งการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
6.	บทบาทของ ผู้นำ	ส 2.2 ป.6/1	ผู้นำในสังคมมีที่มา แตกต่างกัน และต่างมี หน้าที่แตกต่างกัน ผู้นำ บางคนเป็นผู้นำตาม ตำแหน่ง แต่ผู้นำบางคน เป็น ผู้นำที่เราเลือกตั้งให้ มาดำรงตำแหน่งการ เลือกตั้งผู้นำต้องพิจารณา เลือกบุคคลที่เป็นคนดีมี ความรู้ความสามารถที่จะ มาทำหน้าที่ได้อย่างดี	ขั้นที่ 1 เล่นเกมใหญ่กว่า หรือเล็กกว่า ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มตามขนาด ของภาพ ขั้นที่ 3 วิเคราะห์กรณี ตัวอย่าง ขั้นที่ 4 อภิปรายสรุปกรณี ตัวอย่างร่วมกัน ขั้นที่ 5 ปฏิบัติกิจกรรม กลุ่มร่วมกัน ขั้นที่ 6 ตัวแทนกลุ่ม รายงานหน้าชั้น เรียน ขั้นที่ 7 ครูอธิบายเพื่อ เชื่อมโยงความรู้ ขั้นที่ 8 อภิปรายสรุปโดย ใช้ผังมโนทัศน์	1. ตรวจสอบผลงาน 2. สังเกต พฤติกรรม	1. หนังสือเรียน กลุ่มสาระสังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป.6 2. บัตรภาพ ผลไม่มีขนาด ต่างกัน 10 ขนาด 3. ฉลากรายชื่อ ผู้นำ 4. ใบความรู้ที่ 5 5. ใบกิจกรรมที่ 6 6. ใบงานที่ 6 7. คำถามกรณี ตัวอย่าง 10 คำถาม	1

ตารางที่ 4 แสดงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT (ต่อ)

ลำดับ ที่	แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	สื่อและ แหล่งการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
7.	การมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ส 2.2 ป. 6/2 ป. 6/3	การมีส่วนร่วมทางการเมือง เมือง หมายถึง การมีส่วนร่วม ในการเมืองการปกครองของประชาชน ตามสิทธิที่รัฐธรรมนูญ กำหนด	<p>ขั้นที่ 1 ดูภาพผู้นำใน ระดับต่างๆ</p> <p>ขั้นที่ 2 วิเคราะห์แนวทาง การบริหารงาน</p> <p>ขั้นที่ 3 สรุปประโยชน์ ของการเลือกตั้ง</p> <p>ขั้นที่ 4 ศึกษาไปความรู้ และไปกิจกรรม</p> <p>ขั้นที่ 5 ปฏิบัติกิจกรรม กลุ่มร่วมกัน</p> <p>ขั้นที่ 6 นำเสนอหน้าชั้น เรียน</p> <p>ขั้นที่ 7 สร้างสรรค์ชิ้นงาน การณรงค์เลือกตั้ง</p> <p>ขั้นที่ 8 อภิปรายสรุป ร่วมกัน</p>	<p>1. ตรวจผลงาน</p> <p>2. สังเกต พฤติกรรม</p>	<p>1. หนังสือเรียน กลุ่มสาระสังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป.6</p> <p>2. บัตรภาพผู้นำ ท้องถิ่นและผู้นำ ประเทศ</p> <p>3. ใบความรู้ที่ 7</p> <p>4. ใบกิจกรรมที่ 7</p> <p>5. ใบงานที่ 7</p> <p>6. สีส้ม สีมจิก เพื่อใช้ตกแต่ง ชิ้นงาน</p>	1

ตารางที่ 4 แสดงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT (ต่อ)

ลำดับ ที่	แผนการจัด การเรียนรู้	มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	สื่อและ แหล่งการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
8.	การเลือกตั้ง	ส 2.1 ป. 6/5 ส 2.2 ป. 6/3	การเลือกตั้ง เป็นการ คัดเลือกบุคคลที่จะมาทำ หน้าที่เป็นผู้แทนประชาชน ซึ่งถือเป็นกระบวนการ สำคัญของการปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตย เป็น สิทธิเสรีภาพของประชาชน ทุกคน	ขั้นที่ 1 นักเรียนตัวแทน นำเสนอข่าว ขั้นที่ 2 วิเคราะห์เหตุและ ผลของข่าว ขั้นที่ 3 แบ่งกลุ่มตาม สถานภาพบุคคล ขั้นที่ 4 ศึกษาใบความรู้ และใบกิจกรรม ขั้นที่ 5 ร่วมกันจัดทำ ผังมโนทัศน์ ขั้นที่ 6 นำเสนอหน้าชั้น เรียน ขั้นที่ 7 ร่วมกันประเมิน ผลงานของ แต่ละกลุ่ม ขั้นที่ 8 อภิปรายสรุป ร่วมกัน	1. ตรวจผลงาน 2. สังเกต พฤติกรรม	1. หนังสือเรียน สาระการเรียนรู้ พื้นฐาน กลุ่ม สาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้น ป.6 2. ข่าวเกี่ยวกับ ผู้นำ 3. บัตรคำชื่อ สถานภาพบุคคล 4. ใบความรู้ที่ 8 5. ใบงานที่ 8 6. กระดาษปรู๊ฟ และปากกาเมจิก	1

ขั้นที่ 8 เขียนแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายชั่วโมง เรื่อง ประชาธิปไตย จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ (ภาคผนวก ข) ดังตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ประชาธิปไตย	ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง หลักประชาธิปไตย ภาคเรียนที่ 1	เวลา 1 ชั่วโมง
ผู้สอน นายพนพลฐ์ แสงจรัส โรงเรียน บ้านนาเหล่า อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี	

---

1. สาระสำคัญ

ระบอบประชาธิปไตย จะต้องประกอบด้วยหลักการสำคัญคือ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หลักความเสมอภาค หลักสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ หลักภราดรภาพ หลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรม หลักการใช้เหตุผล และหลักเสียข้างมาก แต่ไม่ละเลยเสียงส่วนน้อย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนเรียนเรื่องหลักการประชาธิปไตยแล้ว นักเรียนสามารถ

1. อธิบายหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยได้ (K)
2. วิเคราะห์จุดดีจุดด้อยของหลักประชาธิปไตยตามเหตุการณ์ที่กำหนดให้ได้ (P)
3. ปฏิบัติตามหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย (A)

3. สาระการเรียนรู้

หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน, หลักความเสมอภาค, หลักสิทธิเสรีภาพและหน้าที่, หลักภราดรภาพ, หลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรม, หลักการใช้เหตุผล และหลักเสียข้างมาก แต่ไม่ละเลยเสียงส่วนน้อย

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ นักเรียนชมการแสดงบทบาทสมมติ จากนักแสดงที่ครูเตรียมไว้ 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มแรกแสดงบทบาทสมมติในเรื่อง ผู้นำแบบเผด็จการ (สั่งการให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม) กลุ่มที่สองแสดงบทบาทสมมติในเรื่อง ผู้นำแบบประชาธิปไตย (แสดงความคิดเห็นรับฟัง ยอมรับซึ่ง กันและกัน) โดยรับบทจากครูและออกมาแสดงกลุ่มละประมาณ 5 นาที

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์ นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์จุดดีจุดด้อยของผู้นำ ตาม การแสดงบทบาทสมมติของทั้ง 2 กลุ่ม ครูเขียนผลการวิเคราะห์ของนักเรียนบนกระดานดำ

ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด นักเรียนตอบคำถามดังนี้ “ถ้านักเรียน จะต้องเป็นสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง นักเรียนต้องการอยู่ในกลุ่มใด เพราะเหตุใด?” ครูสุ่มเลือก นักเรียน 3 – 5 คนให้ร่วมแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 4 มุ่งสู่หลักการ นักเรียนแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ตัวแทนกลุ่มออกมารับใบความรู้ ที่ 1 เรื่อง หลักประชาธิปไตย และใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง หลักประชาธิปไตย ไปแจกสมาชิก ในกลุ่มคนละ 1 ชุด พร้อมจับฉลากเพื่อเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องร่วมกันวิเคราะห์ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 วิเคราะห์หลักอำนาจธิปไตยเป็นของปวงชน

กลุ่มที่ 2 วิเคราะห์หลักความเสมอภาค

กลุ่มที่ 3 วิเคราะห์หลักสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่

กลุ่มที่ 4 วิเคราะห์หลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรม

กลุ่มที่ 5 วิเคราะห์หลักการใช้เหตุผล

กลุ่มที่ 6 วิเคราะห์หลักเสียงข้างมาก แต่ไม่ละเลยเสียงข้างน้อย

ขั้นที่ 5 ลงมือปฏิบัติตามหลักการ นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หลักการสำคัญของ ประชาธิปไตยแต่ละข้อว่ามีจุดดีและจุดด้อยอย่างไร บันทึกลงในใบกิจกรรมที่ 1

ขั้นที่ 6 พัฒนาความคิดรวบยอด แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในรูปแบบการแสดงบทบาท สมมติตามความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยใช้เวลากลุ่มละประมาณ 5 นาที

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลและประยุกต์ใช้ ครูเชื่อมโยงผลงานการแสดงบทบาทสมมติของ นักเรียนกับหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย เพื่อสรุปให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 8 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุป หลักการ สำคัญของระบอบประชาธิปไตย ร่วมกันโดยใช้ผังมโนทัศน์ นักเรียนรับใบงานที่ 1 ไปทำ เป็นการบ้าน

6. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การผ่าน
ตรวจผลงาน	ใบกิจกรรมที่ 1, ใบงานที่ 1	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน	ผ่านเกณฑ์ในระดับพอใช้

7. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ใบความรู้ที่ 1

3. ใบกิจกรรมที่ 1

4. ใบงานที่ 1

5. เนื้อหาสำหรับการแสดงบทบาทสมมติ

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการมานั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบและประเมินผลความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้	4.33	0.47	มาก
2. ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้			
2.1 การวิเคราะห์สาระสำคัญ	4.67	0.47	มากที่สุด
2.2 การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้	4.33	0.47	มาก
2.3 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.47	มากที่สุด
2.4 สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.67	0.47	มากที่สุด
2.5 การวัดผลและประเมินผล	4.00	0.00	มาก
3. ด้านระยะเวลาและการนำไปใช้	4.33	0.47	มาก
เฉลี่ย	4.43	0.40	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย ที่จัดทำขึ้น ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์สาระสำคัญ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และโดยภาพรวมพบว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาเหล่า อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี ครบทั้ง 8 แผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ได้ผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนจาก หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT

จำนวนนักเรียน			คะแนน					
นักเรียนทั้งหมด	ผ่านเกณฑ์ 70 %	คิดเป็นร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	$\bar{X}$	S.D.	คิดเป็นร้อยละ
26	19	73.08	30	30	12	23.85	5.08	79.49

จากตารางที่ 6 ผู้วิจัยได้ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT หลังการสอนเสร็จสิ้นลง พบว่า จากนักเรียนทั้งหมด 26 คน คะแนนเต็ม 30 คะแนน นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.85 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.08 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 79.49 ของคะแนนเต็ม โดยนักเรียน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 73.08 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป

3. อภิปรายผล

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบ 4 MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาเหล่า อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 2 ผลที่ได้จากการวิจัยเป็นตัวบ่งชี้การพัฒนากิจกรรมการเรียน การสอน และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสามารถอภิปรายผล ดังนี้

3.1 ผลการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบ 4 MAT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาเหล่า อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี พบว่า ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เริ่มจากขั้นที่ 1 ศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขั้นที่ 2 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา ขั้นที่ 3 ศึกษาโครงสร้างรายวิชา ขั้นที่ 4 จัดทำตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในสาระที่ 2 ขั้นที่ 5 จัดทำผังมโนทัศน์ เรื่อง ประชาธิปไตย ขั้นที่ 6 กำหนดโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ ขั้นที่ 7 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT และขั้นที่ 8 เขียน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายชั่วโมง เรื่อง ประชาธิปไตย จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้

จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน พบว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ในด้านการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อ จัดทำหน่วยการเรียนรู้ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.33$) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.47$) ด้านระยะเวลาและการนำไปใช้ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.33$) มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมของการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.43$) โดยเฉพาะด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ในเรื่องการวิเคราะห์สาระสำคัญ ($\bar{X} = 4.67$) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$) ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในระดับเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยมีขั้นตอนการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ได้วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระสำคัญ วิเคราะห์ถึงลำดับความสำคัญก่อนหลังของตัวชี้วัดในการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้วิจัยเห็น การเชื่อมโยงและจุดเน้นของตัวชี้วัดที่ต้องพัฒนาผู้เรียน และมองเห็นภาพทิศทางการออกแบบ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลให้มีความสัมพันธ์กัน ตามขั้นตอนการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้ ตามรูปแบบของกระทรวงศึกษาธิการ (ธีรศักดิ์ ธีรเลิศฤทธิ์, 2553) และ วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้ 8 ขั้นตอนของ 4 MAT ที่ทำให้ผู้เรียนซึ่งมี ลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกัน ได้มีโอกาส ได้เรียน และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างมีความสุข ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ รวมทั้งออกแบบและพัฒนาสื่อให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมกำหนดหลักฐานร่องรอยที่ผู้เรียน ปฏิบัติ โดยมีเครื่องมือการวัดและประเมินผล เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ปรับปรุง และตัดสิน ควบคู่กันไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิศา เบ้าศรี (2552) จัดทำหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตบนพื้นฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการสอนโดยใช้แนวทางปลูกฝัง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหนองสองห้องวิทยา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิต บนพื้นฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 4 การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ กำหนดผังมโนทัศน์ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนำรูปแบบการสอนเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียน พบว่า ภาพรวมการประเมินคุณภาพหน่วยการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นระดับดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.90 คิดเป็นร้อยละ 98.28 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัทรินทร์ คงสุข (2552) ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับความพอเพียง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองคง (คงคาวิทยา) อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับความพอเพียงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมกับความพอเพียง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กำหนด ผังมโนทัศน์ ออกแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นการจัดกิจกรรม 3) ขั้นสรุป และ 4) ขั้นวัดและประเมินผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมลรัตน์ วงแสน (2552) ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง พลเมืองดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเรื่อง พลเมืองดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กับสาระการเรียนรู้รายปี กำหนดผังมโนทัศน์ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ระยะเวลาเรียน การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ พบว่า นักเรียนร้อยละ 75 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 86.50 ของคะแนนเต็มซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/80 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไลพร แคว้นน้อย (2552) ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้วิถีไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านใหม่ วิไลวัลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ผลการวิจัยพบว่า ผลการจัดทำหน่วยการเรียนรู้วิถีไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นที่ 1 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี ขั้นที่ 2 บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม และสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ขั้นที่ 3 กำหนดผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้วิถีไทย ขั้นที่ 4 กำหนดหน่วยการเรียนรู้และเวลาเรียน ขั้นที่ 5 ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และขั้นที่ 6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ขั้นนำเสนอและรับรู้ 2) ขั้นกำหนดหัวข้อที่จะศึกษา 3) ขั้นวางแผน 4) ขั้นดำเนินการ และ 5) ขั้นสรุปและประเมินผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์การเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 77.77 และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทั้งชั้น ร้อยละ 78 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 75 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมรัก หอมแดง (2552) ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้พลเมืองคิดตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านขามป้อมดงเย็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้พลเมืองคิดตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้รายปี ขั้นที่ 2 จัดทำผังมโนทัศน์ ขั้นที่ 3 กำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้และเวลาเรียน ขั้นที่ 4 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนำรูปแบบการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการจัดทำหน่วยการเรียนรู้พลเมืองคิดตามวิถีประชาธิปไตย โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์การเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 80 และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทั้งชั้นร้อยละ 81 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.2 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า การศึกษาผลของการนำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาเหล่า อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี จำนวนทั้งสิ้น 26 คน พบว่า นักเรียนจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 73.08 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ย 23.85

คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.49 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือ นักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานเพื่อเอื้อต่อผู้เรียน 4 แบบ ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน เต็มตามความสามารถและศักยภาพของผู้เรียน ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การปฏิบัติกิจกรรมในรูปกลุ่มร่วมมือ การวิเคราะห์จุดดีจุดด้อย การอภิปรายและสรุปเป็นองค์ความรู้ร่วมกัน การเล่นเกม การฟังนิทาน การวิเคราะห์ข่าว สถานการณ์ปัจจุบัน การระดมความคิด การวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง การรณรงค์การเลือกตั้ง การสืบค้นความรู้จากอินเทอร์เน็ต และการนำเสนอความรู้ นำชั้นเรียน เป็นต้น นำไปสู่การสร้างสรรค์ชิ้นงานและภาระงานที่มีคุณภาพ ครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วรินทร์ ลำพุทธา (2545) ที่ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่ง ที่ได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแบบการเรียนของผู้เรียนทั้ง 4 แบบ โดยผู้เรียนแต่ละคนจะมีความถนัดในแบบการเรียนแตกต่างกันไป ได้แก่ แบบที่ 1 ผู้เรียนที่ถนัดใช้จินตนาการ แบบที่ 2 ผู้เรียนที่ถนัดใช้การวิเคราะห์ แบบที่ 3 ผู้เรียนที่ถนัดใช้สามัญสำนึก แบบที่ 4 ผู้เรียนที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้รูปแบบ 4 MAT ยังได้คำนึงถึงความถนัดในการใช้สมองทั้งสองซีกของผู้เรียน จึงได้ผนวกเทคนิคการพัฒนาสมองซีกซ้าย – ซีกขวาเข้าในกิจกรรม การเรียนการสอน ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 4 ส่วน 8 ขั้นตอน ทำให้ผู้เรียน ได้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายเฉพาะตน มีการไตร่ตรองประสบการณ์เพื่อจะนำไปสู่ความคิดรวบยอด ได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีการสร้างและวิเคราะห์ผลงานการเรียนรู้ของตนเอง เกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา บุญชู (2547) ที่พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) เรื่อง ประชากรกับสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) เรื่อง ประชากรกับสิ่งแวดล้อม มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.87 แสดงว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 87 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชากรณ์ ปีลคานัง (2549) ที่ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT เรื่อง มารยาทชาวพุทธ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการสอน เรื่อง มารยาทชาวพุทธ โดยวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุทัยรัตน์ อนุสุเรนทร์ (2549) ที่ศึกษา

การจัดการเรียนรู้หน่วยบูรณาการแบบสหวิทยาการ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ 4 MAT สำหรับ ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองอ้อน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนร้อยละ 85.71 มีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยบูรณาการแบบสหวิทยาการระหว่างวิชา และสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของบุญไทย ศรีกา (2550) ที่ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่อง โอวาท 3 สารระการเรียนรู้ ประพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โอวาท 3 มีค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 0.5769 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 57.69 และนักเรียนที่เรียนรู้เรื่อง โอวาท 3 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ 4 MAT ที่นำมาเสนอพบว่ามีผลการวิจัยที่สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ที่นำมาใช้ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน